ՅԵՆՈՒՐ ՍԷՆԷ Ն· 4773 1910 ՄԱՅԻՍ 19/1 ՇԱԲ. ՉԱՐՇԱՆԲԱԹ 19 ՄԱՅԻՍ 1326)(23 ՇԷՄԱԶԻ ԻԻ, ԷՎՎԷԼ 1328

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽԲԱՐ

ԳԻՆ 30 ԲԱՐ. ԳԻՆ 30 ԲԱՐ.

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՊՈՒՆԷ ԳԻՆԵՐՈՒԱՐԸ

		Սեղելիկի	6 այլոլ
Իսթանպոլ իչին	Դ.ռուշ	60	35
Թաշրա իչին	»	85	45
Մէմալիքի էճնէպիյէ իչին	Ֆրանկ	20	10

ՉԱՐՇԱՆԲԱԹ Վ. ՀԱՒԱՔԱԿԱՆ ԹԻԹԷՆԻ
ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՆԷՏՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իլանար իչին այրընա բազարլրգ :

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جاده‌سی نومرو ٦٥

ՄԷԳԱԼԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Գ.

Նէ կիպի ահվալ վէ վուգուաթտան կէչտիքտէն սոնրա, ճէմաաթճա պու կիւնքի նէթիճէյի հասէնէյէ վասըլ օլտուղըմըզը, եանի ումում միլլէթճէ սէվկիլի պիր Կ-Բաթրիկին ինթիխապընա մուէսսէր օլապիլտիկիմիզի, փագաթ պու նէթիճէնին սէմերէտար օլապիլմէսի՝ հէր հալտէ պաղը շարթլարըն իթթիխազ վէ իճրասըյլա գապլի օլաճաղընը, եօգսա սապզգը վէճհլէ, իչի քէնտի հալինէ պրագտրղըմըզտա, տէրքեար օլան կիտիչիմիզճէ պիր կէօնա թէպէտտիւլ վուգուա կէլմէյէճէկինի, վէ սոն վագըթլարտա, կէրէք Երեսի. Ժողով վէ կէրէք ումում էհալիմիզ թարաֆընտան իզհար իտիլէն զայրէթ վէ սաիրէնին՝ հէր գուրու նիւմայիշտէն, չօճուգճա թավր ու Ֆարէքէթլէրտէն ֆարգը պիր հալ օլմաեաճաղընը անլաթմըզ, վէ պինաէն ալէյհ ճէմաաթճա իսլահընմըզ, թէրագգըմըզ իչին նէ կիպի թէտապիրին իթթիխազ վէ իճրասը լազըմ կէլտիկինին պահընա իպթիտար իյլէմիշ իտիք։

Պունտան էվվէլքի մէգալէմիզէ, Կ-Բաթրիգլիկին ահվալը մալիյէսինին թահթը ինզիպաթա ալընմասը՝ մահզա չարիքը իտարէնին մունթազամէն տէօնմէսի իչին հէր հալտէ իհթիեաճը միւպրէմ վէ չէտիտ գապիլինտէն օլտուղընը պէեան իթտիք։ Պու կիւն տէ, ճէմաաթճա լիւզումը գաթիսի ինքեար օլունմամեան վէ չարէսինէ պագըլմամասը, պիր կէմինին, վասի պիր տէնիզտէ տիւմէնսիզ գուլլանըլմագ իսթէնիլմէսինէ պէնզէեէն տիկէր պիր չարթը մուհիմմտէն պահա իթմէք իսթէրիզ։ Պու չարթ, պու մատտէ, հէր թարաֆըյլա, հէր նօգթասըյլա մունթազամ վէ միւքէմմէլ պիր Նէզամնամէի միլլի թանզիմի քէյֆիեէթի տիր։

Թարիխի միլլիմիզտէ բէք էհէմմիյէթլի սահիֆէլէր իչղալ իտէճէք օլան կէչէն գըշ էսնասընտա Երեսփոխանական ժողովըմըզն թասգիպ իթտիկի տավատա, պիր թարաֆտան միլլէթին հիսսիեաթ, ամալ վէ էֆքեարընա թէրճէման օլմասը վէ տիկէր թարաֆտան մէմնունիյէթպախշ պիր նէթիճէյէ էրիլմէսի պէօյիւք պիր մուվաֆֆագըյէթ տիմէք իսէ տէ, —զիրա եիրմի սէնէ միլլէթճէ իխթիլաֆ հալինտէ ուղրաշըլըգտան սոնրա խթիհսալ իտիլմիշ, ֆագաթ կէօյա Կ-Բաթրիգլիկէ խաթթը հարէքէթ օլմագ իւզրէ գապուլ օլունմըշ իքէն, Սինօդճա իմզա վէ թաստիգ օլունմատըզը ճիհէթլէ, իճրասընտա տաիմա միւշքիլաթա, իթիրազաթա ուղրամըշ, վէ հէր մէսէլէտէ, «էֆէնտիմ, օ Նիզամնամէ, Սինօդճա գապուլ վէ թաստիգ օլունմամըշ տըր քի...» տէնիլմէսինէ աչըգ գաբու պրագըլմըշ օլան Ազարեան Կ-Բաթրիգ էֆ.-նին վէ ֆըրգաի միւթէրիզ միւթէպէրանընընն տէլալէթիյլէ թանզիմ օլունան Միլլէթ Նիզամնամէսի, անճագ կէչէն սոն տէօրթ պէշ այ զարֆընտա, բէք չիտտէթլի միւնագաշաթ վէ միւզաքէրաթտան սոնրա, չէհրիմիզտէ պուլունան Եպիսկոպոսլարը մըզ թարաֆընտան, ինթիխապ օլունաճագ Կ-Բաթրիգ տախի տախիլի հիսապ օլարագ, ումում Սինօդ նամընա իմզա վէ թաստիգ գըլընմըշ օլտըղընտան, պու 4—5 այլըգ սայ ու էմէք նէթիճէսի, կէրչի 18—20 սէնէ պիր տավա ուղրունա չալըշանլարընն մէսայի վէ իգտամաթընընն սէմերէսինտէն, վէ 22—23 սէնէ տէ վագըթ վագըթ մուճիպը գելյ ու գալ օլան այնի սէմերէտէն չօգ բարլագ օլմուշ, վէ Երեսի. Ժողովըմըզ իլէ ումում ճէմաաթըմըզճա չայանը թագտիր պիր էսէրը մուվաֆֆագըյէթատտ օլունմասա լաեըգ պուլունմըշ իսէտէ, ֆագաթ էմինիզ քի, կէրէք մէզքիւր ժողով վէ կէրէք ումում ճէմաաթ, պունտան էվվէլ, էլտէ պուլունան Նիզամնամէնին թատիլաթ վէ թէպէտտիւլաթընը, նէ կիպի սէպէպլէր, նէ եօլտա միւլահազալար իլէ թալէպ իտիեօրլարտը իսէ, եինէ օ թալէպ վէ իստասալարընտա սապիթ տիրլէր։ Նիզամնամէի մալիւմիւն, Եպիսկոպոսլարընն իմզալարըյլա թաստիգ իտիլմէսի, չիմտիյէ գատար զանն օլունտուղը կիպի, Երմէնի-գաթօլիք ճէմաաթընընն հէր բիւզկեարա թապի օլամաեաճաղընը, վէ հէր հալտէ, Կ-Բաթրիգտէն, Եպիսկոպոսլարտան էն քիչիւք ֆէրտէ գատար, հէր Երմէնի-գաթօլիքլիկին պիր Նիզամ վէ գանուն ալթընտա պուլունմասը լազըմ կէլէճէկինի մուսատտագ վէ միւպէյեին օլմազէ, պունըն, պէօյիւք պիր էսէրը մուվաֆֆագըյէթ օլտուղընը թաստիգէ պէրապէր, թէքրար իտէրիզքի, մէվճուտ Նիզամնամէնին նօգսանլարը, միւհիմճը թասհիհ վէ թասիլ ճիհէթլէրի, պունունլա նազարը տիգգաթ վէ էհէմմիյէթտէն ասլա տուր իտիլմէզ։ Գիզիմ իչին պիրինճի մուվաֆֆագըյէթին էյիլիկի չու օլմուշ տըր քի, Սինօդճա տախի գապուլ օլունմըշ օլան պիր Նիզամնամէնին, զէման ու ահվալէ մուվաֆֆագ օլմագ իւզրէ տաճա միւքէմմէլի եաբըլապիլմէքտէ հիչ պիր միւշքիլէ, հիչ պիր մանիյէ թէսատիֆ իտմէմէէճէկի թապի տիր։ Խուսուսա քի, պունա, պիզզաթ Բաբա հազրէթլէրի տախի մուվաֆֆագաթ պուհուրմըշլար, վէ միւշարիլէյհին Տէրիսաատէթ վէքիլի թէէյեիտ վէ Եպիսկոպոսլարըմըզ տախի իմզալարըյլա թէէքիտ իյլէմիշլէր տիր։

Պինաէն ալէյհ Կ-Բաթրիկիմիզ բիւթպ. Թէրզեան էֆ. հազրէթլէրինին զաթէն ախասսը ամալը, ճէմաաթին միւքէմմէլ պիր Նիզամնամէ թահթընտա իտարէսի, Կ-Բաթրիգլիկին քեաֆֆէյի չիպէլէրինին ինթիզամ ալթընա ալընըպ, տիւրլիւ տիւրլիւ բիւզկեարլարա թապի օլմամասը, վէ հէր սընըֆ բուհպանընն, հաթթա բուհանի թարիգաթլար բուհպանընն, Կ-Բաթրիգլիք իտարէի բուհանիէսինէ տօղրուտան տօղրու տախիլ օլան մահէլլէրտէ պուլունարգճա, նէ կիպի չէրայիթէ թապի օլաճագլարընն գաթիէն թայեինի վէ վեզայիֆ ու հուզուգ նօգթալարընն սէրահաթէն թասրիհի, վէ հէր նէ նամ վէ իւնվան ալթընտա օլուրսա օլսուն, էմլաքը միլլիյէ նէզարէթ վէ իտարէսինին, զաեէթ մաղպութ վէ էմին պիր գօնթրօլա թապի օլմասը, վէ Կ-Բաթրիգ իլէ Եպիսկոպոսլարընն ինթիխապլարընճա, չիմտիյէ գատար տալիք օլունան խաթթը հարէքէթին թատիլյէ, պունըն, իճապաթը զէման վէ ահվալէ տահա զիեատէ մուվաֆֆագ հալէ վազ իտիլմէսի, վէ Երմէնի-գաթօլիք ճէմաաթընտան օլան վէ պու իսմի թաչրեան պիլճիմէ բուհպանընն, հէր հանկը սընըֆ վէ թարիգաթա մէնսուպ օլուրսա օլսուն, էվվէլիր քի իհրազ իտէճէկի մէմուրիյէթի լաեըգըլա վէ ճէմաաթճա խօչնուտիյէթպախշ պիր սուրէթտէ իճրա իտէպիլէճէք մէզիյէթլէրի։ Իգթիտարը հայիզ պուլունսուն, — ինթիխապ վէ թայեինլէրինի թերվիճ իյլէմէսի խուսուսաթը օլտուղընա չիպէհէ իտիլմէտիկինտէն, միւշարիլէյհ հազրէթլէրինին քիւրսիսինէ գուուտը ազըպինտէ, խուսուսաթը մէզքիւրէյի գուվվէտէն ֆիիլէ կէթիրմէյէ իպթիտար իթմէլէրի՝ ճէմաաթճա էն մուհիմմ պիր թէչէպպիւս օլաճագ տըր։

ՀՐԱԺԵՇՏ ՈՂՋՈՅՆԻ ԱՌ ՆՈՐԱՏԵՍԻԼ, ՀԱԼԼԷՅ ԳԻՍԱՒՈՐ

Ապաքէն ո՛րքան անաբեկիչ և անաւոր անուն՝ յորմէ շատ ջղային և երկչոտ անձինք դողացին և շատեր՝ թերեւս տարաժամ մահուան զոհ գնացին դժբաղդաբար։ Շատերն՝ այո՛, յուսահատած վաճառեցին և վատնեցին իրենց գոյքն և ստացուածքը՝ արբեցութեամբ և չուայուութեամբ, և այժմ ստրջացած կուլան և կ'ողբան իրենց ընչից կորստեան, յետին չքաւորութեան ենթարկուած և նամանաւանդ իրենց քաջողջութիւնը խաթարած՝ որ ի վեր էր քան զամեն հարստութիւն։ Աւա՜ղ, բիւր աւա՜ղ։ Չի գտնուեցան, այո՛, այս պահուս և ոչ մի քանի ազդու գրիչ և գրագէտ և ուսումնապետ աստղաբաշխներ, որ իրենց ազդեցիկ գրչաւ դարման տանէին այս եղած աղետից, անտեղի ահերու և դողերու։ Արդարեւ ո՛րքան անձինք՝ ծեր և երիտասարդ, նամանաւանդ կանայք և օրիորդք և հաւատաւոր կուսանք իսկ, զիրենք ահաբեկող ինչ սոսկալի գիշերներ անցուցին ի զուր, վայրապար։ Տեղս, խուռն բազմութիւն մը տգէտք և գիտնականք շատ գիշերներ հակելով և անքուն մնալով դիմեցին ծովեզերքները, բարձրաբերձ բլուրներն ու լեռներուն վրայ այս զարհուրեցուցիչ վարսաւորը տեսնելու՝ որոյ լուսատիւռ ագին կը լուսաւորէր և կը պատէր բոլոր երկիրս և ահ ու դող կը ներշնչէր ամեն երկչոտ սրտերու մէջ, մանաւանդ ամսոյս 5/18ին Հորեքշաբթի օր։— Կարծես, յիրաւի, այս ահաբեկող գիսաւորը գուշակած ամենուն ահն ու սարսափը, ծածկեց սեւ սեւ ամպերով իր լուսազգեաց երեսը և լուսափայլ ագին, գոգցեց ահ ու դող չազդելու երկչոտ սիրտերու, լուսափայլ աչքերու, որոյ մինչեւ այսօր անտեսանելի եղաւ։ Եղան ջղային շատ անձինք և նամանաւանդ կանայք և օրիորդք՝ որոնք սաստիկ երեւակայութիւններնէն կարծես ծծումբի հոտ կ'առնէին ամսոյս 5/18ին. այդ սոսկալի ահ ու դողի օրը՝ երբ այդ գիսաւորը պիտի զարնուէր, պիտի չփուէր կ'ըսէին, երկրիս մթնոլորտին հետ։ Ոմանք իսկ նոյն օրը սներնէն դուրս չէին ելլար՝ այս գարշահոտ, մահաբեր օդը չի ծծելու և հեղձումամ չըլլալու, որուն համար պատուհանները գոց կը պահէին օդոյ մուտքն արգիլելու համար։ Եղան նաեւ բժիշկներ որ հականեխական բաղադրութիւններով պատրաստուած՝ այդ երեւակայած տարրախոխիկ օդը մաքրել կ'ուզէին։ Աւելորդ կը համարիմ մի առ մի թուել երկչոտ անձանց և արտաքոյ կարգի երեւակայութենէ չարժեալ կարծիքներն՝ որոնցմով մէկ մէկու ահ ու դող կը պատճառէին և կը նեղուէին չարաչար։ Գտնուեցան նաեւ տեղս Գաղղիացի մարապետաց վարժարանի մէջ մի քանի փոքր մանկտիք՝ որոնք վախերնէն կուլային՝ նոյն օրը յանկարծամահ ըլլալնին կարծելով, և յօգնութիւն կանչելով մայրերնին։ Մարապետք չուարած՝ կը քաջալերէին զիրենք և իրենց աչաց դառն արտասուքները կը սրբէին։ Արդ այսօր, 6 Մայիս, այդ արագավազ հրեղէն գիսաւորը սրավար ամպի մը նման սահեցաւ, անցաւ և ամեն ահ ու դող աներեւոյթ եղաւ։ Ի չիք դարձան ամեն մահաբեր զարհուրանք, ամեն երկչոտ անձանց երեսի ժպիտը կը փայլի, դալկահար դէմքեր իրը վարդ կը փթթին, կարծես նոր կենդանութիւն և ոգի առած։ Եւանք արդ, կ'ըսեն, հին աշխարհէն և մտանք նորը. խնդութեամբ կը բացագանչեն, տօն է այսօր Սեանի տիւնեա կոչուած հարուստ գերդաստանին՝ որն որ այդ անունը կը կրէ տեղս ի հնուց ի վեր։ Այսուհետեւ ամեն ոք իր հանդիսաւոր տարեդարձը պիտի տօնախմբէ Մայիս 6/19ին։— Հրճուանք և բերկրութիւն ահաբեկեալ անձանց։ Արդ գիւղացիներ ճանապարհները ծաղկեցան, չէնցան գիւղերը և բերկրեցան լերանց արձագանգները՝ որոնք կարծես թէ իրենց խորերէն և անձաւներէն միաբերան ձայն կուտան տիեզերաց ընդհանրութեան, «կեցցէ՛ Նախախնամութիւն, կեցցէ՛ գօրութիւն և ձեռք Արարչին», և անահ և անվախ ռամիկն կը պատասխանէ, «Մինթէ կարելի՞ էր տեղի ունենալ այսպիսի յանկարծադէպ ընդհարմամբ գիսաւորի մը երկրիս հետ՝ թաւալգլոր անհետանալ տիեզերաց, մինչդեռ ըստ Աւետարանի, տակաւին չէր եկած, հասած Նեռն, տեղի չէին ունեցած սով և սրածութիւնք, թագաւորք թագաւորաց վրայ չէին յարձակում տուած։» Երթա՛ս բարեաւ, ուրեմն, ո՛ աղետալի Հալլէյ գիսաւոր, ալ մենք չունինք քեզմէ ահ ու դող, որովհետեւ զքեզ կառավարող ձեռքն Արարչին սահման մը դրած է քու ընթացքիդ. դուն՝ ոչ երբէք կրնաս աստեղաց մերձենալ, զիրար համբուրել և մեզ ահաբեկել. փորձն ակներեւ ցուցուց ամենուն, գիտնականաց աւելի քան տգիտաց, որոնք յօդուտ և ի շահ իրենց քսակին, որքա՜ն յօդուածներ ու rէֆլամներ ըրին, զանազան լրագրաց մէջ։ Գնա՛, գնա՛, հեռացիր մեզմէ՝ որ հուսկ ուրեմն տեսանք մեզ կենդանութիւն և ոգի առող արեգական լոյսը, տեսանք և կ'ազդուրինք, որովհետեւ մէկ քանի շարաթէ ի վեր ոչ իր երեսը և ոչ արծաթածամ լուսնոյ լուսափայլ երեսը տեսած ենք։ Աւա՜ղ...։ Նախախնամութիւնն, այո՛, մերթ պատերազմներով, մերթ տարափոխիկ հիւանդութիւններով և երբեմն իսկ այսգունակ ահեղահրաշ գիսաւորներով, մեզ մահկանացուքս և նամանաւանդ թերահաւատներն ի դարձ բերելու միջոցը կը ցուցնէ. կեցցէ՛, կեցցէ՛ Նախախնամութիւն, կեցցէ՛ գօրութիւն և ձեռք Արարչին տիեզերաց Ամենակալին։

ԴԻՏՈՂ ՄԸ

Տրապիզոն, 6/18 Մայիս 1910

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բազար ագչամը, Ատանատան, Գեր. Յովսէփ Վ. Ճամճեանտան ալընան մալիւմաթը թէլէկրաֆիյէտէն, Արհ. Անդրէաս Եպս. Զէլէպեանընն վէ Զարեհ էֆ. Շիշմանեանընն մահէլլը մէզքիւրէ վասըլ օլտըգլարը անլաշըրմըշ տըր։

*** Պուլնատան էվվէլ, բիւթպ. Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրինտէն վէ Ճամճեան Վ.տէն վիրուտ իտէն մէքթուպլարտա, ալաֆ. յունիսին իլգ կիւնլէրինտէ, Մէրսինէ թէսատիւֆ իտճէէք օլան իլգ վաքօր իլէ Տէրիսաատէթէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմէք ֆիքրինտէ պուլընտըգլարը պիլտիրիլմիշ իտի։ Մուախխարէն, մէսմուաթըմըզա նազարէն, պուրատա Թէրթիպաթ գոմիսիոնընընն իթթիխազ իյլէտիկի թէտապիր իւզէրինէ, Մէսաժրի վաքօրըյլա կէլմէլէրի թէնսիպ իտիլմիշ տիր։ Շու հալտէ, պու կիւն Սուրիէ սէվահիլինտէն չէհրիմիզէ կէլէճէք օլան Մէսաժրի վաքօրընտա Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրի իլէ մայէթլէրինին պուլընմասը գապիլ օլմասընը ճիհէթլէ, էկէրչի հէր հալտէ Մէսաժրի իլէ կէլմէլէրի ժուգարրէր իսէ, պունընն պիր միւտտէթ տանա կէճիքէճէկի թապիի տիր. չիւնքի պուրատան անճագ ալաֆ. յունիս 9տա օ սէվահիլէ միւթէվէճճիհէն Մէսաժրիին Օսէանիէն նամ վաքօրը հարէքէթ իտէճէք, վէ պատէհու Սուրիէ սէվահիլէնտէն ավտէթ իյլէեէճէք տիր։ — Տիւնէ գատար Կ-Բաթրիգ բիւթպ. էֆ. հազրէթլէրինտէն վէ եախօտ Ճամճեան Վ.տէն հիչ պիր եէնի խապէր ալընմամըշ տըր։

*** Կ-Բաթրիգ բիւթպ. Թէրզեան էֆ. հազրէթլէրինի, Տէրիսաատէթտէ, լաեըգ օլտըգլարը սուրէթտէ իսթիգպալ իթմէք իւզրէ, Թէրթիպաթ գոմիսիոնընընն ճանսուս իթթիխազ իտիլմէքտէ օլտըգընան, գապուլիյէթին բարլագ օլաճաղը անլաշըլմագտա տըր։

*** Միւշարիլէյհ հազրէթլէրինի իսթիգպալէ կիթմէք արզուսինտէ օլան միլլէթիմիզ էֆիրատընընն բիւքիւպինէ մախսուս օլմագ իւզրէ, Մուխթար Գրիգոր էֆ. Աճէմեան իլէ Ասկերեան քիլիսէսի ժամկոչլարընտան Պօղոս աղա Թօգասլեան, Շիրքէթի Խայրիյէնին պիր վաքօրընը քիրալամըշլար տըր։ Պունուն իչին խասսէթէն պիլէթլէր չըգարըլմըշ օլուպ, պիրինճի վէ իքինճի մէվգի իթիպարըյլա, եանի 20 վէ 10 ղշ. ֆիեաթըյլա արզու իտէնլէրէ վէրիլմէքտէ տիր։ Պու վաքօրտա հէր տիւրլիւ իսթիրահաթ թէէմին իտիլմիշ օլաճագ տըր։ Պիլէթլէր՝ Գալաթա-սէրայը գարշըսընտա Գրիգոր էֆ. Օհնիկեան նամ սարրաֆ տիւքեանընտա, Պաղչէ-գաբուսընտա Նարկիլէճեան էճզախանէսի իլէ Պինպիր չէչիտ մաղազասընտա վէ մաթպաամըզտա պուլընմագտա տըր։— Իչիթտիկիմիզէ կէօրէ, Բրզընիքլի միլլէթտաչլարըմըզ տահի իսթիգպալ իչին, քէնտի հիսապլարընա պիր վաքօր քիրալաեաճագլար տըր։

*** Տիւն բաթրիգ Դուրեան Սրբազան, Պապը Ալիյէ ապիմէթլէ, սատրազամ բաշա իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։ Միւլագաթ, մահիւլ մագամընտա հիւքիւմէթճէ զապթ իտիլէն արապի մէսէլէսի վէ Ատանա հապսխանէլէրինտէ էլեէվմ մահպուս օլան էրմէնիլէր հագգընտա ճէրէեան իթմիշ, վէ սատրազամ բաշա՝ իճապընա պագլաճաղընը վատ իյլէմիշ տիր։

Մէճլիսի մէպուսանընն բազար իրթէսի կիւնքի իճթիմաընտա, Ատլիէ վէ Մէզահիպ նէզարէթի պիւտճէսի միւզաքէրէ օլունտըը սըրատա, «զուհուրաթ վէ աթիէ» նամըյլա թասսիս օլունան 12,000 ղրշ. հագգընտա Պօղոս էֆ. իյզահաթ իսթէմիշ տիր։ Ատլիէ վէ Մէզահիպ նազըրը նէճմէտտին պէյ՝ էվվէլճէ գաչամագ եօլլու ճէվապլար վէրմիշ, ֆագաթ Պօղոս էֆ.նին իսրարը իւզէրինէ, մէզքիւր ագչէնին՝ ալչասէվիյէ Իսլամիյէթի գապուլ իտէն զայրը միւսլիմլէրէ վէրիլտիկինի պէեան իթմիշ տիր։ Պօղոս էֆ. տէ տէմիշ տիր քի, «Պէն զաթէն պիլիեօրտըմ, լաքին նազըրըն աղզընտան իչիթմէք իսթէր իտիմ. հիչ պիր զէման տէվլէթը Օսմանիէնին պիւտճէսինէ պէօյլէ պիր շէյ կիրէմէզ. էկէր հիւքիւմէթ, Իսլամիյէթի գապուլ իթմէք իսթէեէնլէրէ աթիյէ վէրմէք իսթեեօրսա, պու թախսիսաթը՝ Էվգաֆէն պիւտճէսինէ կէչիրէպիլիր. Իսլամ օլանա աթիյէ վէրիլճէքսէ, պու բարայը նիչին Օսմանը միլլէթի վէրսին. պունտան պաշգա պիր մէզհէպի թէրքէլէ տիկէր պիր մէզհէպի գապուլ իթմէք՝ վիճսան մէսէլէսի տիր. ապա ագչէ իլէ թէշվիգ իթմէյէ մահէլլ եօգ տըր։ Պու՝ պիր նէվ սուի իսթիմալ տըր։ Իմտի պու նէվ թախսիսաթընն Ատլիէ պիւտճէսինտէն իլգասընը թէքլիֆ իտէրիմ»։ Նազըր, «սուի իսթիմալ» քէլիմէսինի ըէստ իթմիշ, վէ Պօղօ էֆ., «Իսլամ օլան Խրիսթիեանա աթիյէ վատ իթմէքլէ, ուխսուվվէթ նամսըլ օլուր» տէէրէք, եէրինտէ օթուրմուշ, վէ մէճլիս՝ մէզքիւր պիւտճէյի այնէն գապուլ իյլէմիշ տիր։

Մէզքիւր իճթիմատա, վիլայէթլէրին պազը մահէլլէրինտէ թիճարէթ ժանքէմէլէրինին լաղվըյլա, թէշքիլաթը ատլիէնին նօգսանընտան տոլայը շիքեայէթլէր իշիտիլէն մահէլլէրտէ ատլիէ ժանքէմէլէրի թէշքիլինէ գարար վէրիլմիշ տիր։

Ատլիէ վէ Մէզահիպ նէզարէթի պիւտճէսինտէ, Կիլիկիա էրմէնի Կաթողիկոսընա վէ սապզգ բաթրիգլէրէ թախսիսաթ իշար իտիլմիշ տիր։ Մէսէլա Սապպաղեան Կ-Բաթրիկէ 24,000 ղշ. վէրիլմէքտէ օլտուղը իշար օլունմըշ տըր։ Բաթրիգխանէյիզ գաբու քէհեասը սապզգ Աշճեան Մկրտիչ վ. է 6000, վէ էրմէնի բաթրիգխանէսի գաբու քէհեասը սապզգ Աբրահամ էֆ. Ֆրէնկեանա 24,000, վէ Կիլիկիա Ս. Կաթողիկոսընա քէզալիք 24,000 ղշ. սէնէվի թախսիսաթ գայա իտիլմիշ տիր։ Բաթրիկի սապզգ Օրմանեան նամընա հիչ պիր գայա եօգ տըր։

Ս. ԱՆՆԱ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ԸՆԴՈՒՆԱԾ ՆՈՒԷՐՆԵՐԸ ԿԱՂԱՆԴԻ ԵՒ ՁԱՏԿԻ ԱՌԹԻՒ

Գեր. Ռափայէլ Վ. Էքմէքճեան՝ Խընամակալ Որբանոցին, 200 բաստա։

Մեծ. Թօլաեան Յովսէփ էֆ., 10 քաշ ձիթապտուղ, 10 քաշ ընկոյզ, 10 քաշ պանիր, 20 տուփ արմաւ։

Աղն. Օր. Սօֆի Կէօչէօղլու, 10 քաշ չէօրէք։

Գեր. Ռ. Վ. Էքմէքճեան, 5 քաշ չէօրէք։

Սրհ. Ստեփան Եպսկ. Իսրայէլեան՝ Վիճակաւոր Խարբերդի, 95 ղշ.։

Գերշ. Յովսէփ Մ. Վ. Պարիկեան՝ Առաջնորդ Իզմիրի Կ-Հայոց 60 ղշ.

Աղն. Տիկին Գ. Արաբեան, 54 ղշ.։

» Տիկին Ռ. Օտապաշեան, 60 ղշ.։

Ոմն ղշ. 20։

Խնամակալութիւն Որբանոցին

Բերա, 17 Մայիս 1910

ԱՐՆԱՎՈՒՏԼՂԳ

Արնավուտլըգտան ալընան սոն խապէրլէրէ կէօրէ, Իսա Պօթանի, մէվգիլէրինի թէրքլէ. Տրէնիցատան քեամիլէն զայպուպէթ իթմիշ տիր։ Մէրգումըն, բէք չօգ տէրպպասը պուլունան Պօրնաեա իլթիճա իթտիկի զանն օլունուեօր։

Մահմուտ Շէվքէթ բաշատան բազար իրթէսի կիւնիւ ալընան պիր թէլէկրաֆա նէզարէն, Արնավուտլըգ իսթիյալը խիթամ պուլմուշ ատտ օլունապկիր։ Արնավուտ բէյիսլէրի՝ արզը իթաաթ իթմէք իւզրէ արտ արտա օրտուկեահա կիտիեօրլար։ Հարպիէ նազըրը եագընտա Իսթանպօլ ավանթ իտարէկինտէն պահս իթմէեօր։

Կէջրիլէն լիւզում իսզէրինէ, կէչէն բազար իրթէսիտէն իթիպարէն. Կիլան, Բրէչովա, Բրէչթինա, Վէլչէթրին, Միթրովիցա. Թէրկովիչա, Իբէք, Լումա, Եազովա վէ Բրէզրին գազալարընտա իտարէի էօրֆիյէ իլան օլունմըշ տըր։ Շիմտիլիք Գալգան-տէլէն, Եէնի-բազար վէ Պէրանա գազալարը պու թէտպիրտէն ժուաֆ տըրլար։

Մահմուտ Շէվքէթ բաշա՝ բազար իրթէսի թարիխիյէ Հարպիէ նէզարէթինէ ատիտէի թէլէկրաֆը քէշիտէ իթմիշ տիր. «Հարէքէթ օրտուսը գօմանտանլըզը թարաֆընտան թէրթիպ օլունան 4 գօլ օրտու, պու կիւն Եազովա վէ Իբէկտէ տօղրու հարէքէթէ պաշլամըշ տըր։ Գրրդ թապուրտան միւրէքքէպ օլան պու գօլլար, էսնաի հարէքէթտէ քէօյլէրտէ սիլահ վէ եարալըլար թէհարրիեաթըյլա իշթիդալ իտէճէքլէր, վէ Եազովա իլէ Իբէքտէ պուլունան 12 թապուր տա, իճապընա կէօրէ հարաքեաթա իշթիրաք իյլէէճէքլէր տիր։ Պէն, պու սապահ Բրէշրինէ կիտէն 5 թապուրտան միւրէքքէպ գօլ իլէ հարէքէթ իթտիմ։ Պու կիւն Բահօվճատա Շէվքէթ Թօրդուա բաշա իլէ պիրլէշէրէք, կէճէյի օրատա կէչիրէճէյիմ։ Եարընն եախօտ օ պիր կիւն Եազովաեա ժուվասըլէթ իտէճէյիմ։»

Մահմուտ Շէվքէթ բաշա, Միթրովիցատա պուլունընընը սըրատա, գօմանտանլարը, զապթանը վէ մէմուրիյնի թօրլաեարագ, աթիտէքի նութգը իրատ իթմիշ տիր։ Իշպու նութգը՝ «Բրօկրէ տը Սալոնիք»տէն նագլ իտէրիզ. «Էֆէնտիլէր, Մէշրութիյէթի վէ Միլլէթին պագասընը տիւշարը թէհլիքէ գելան պիր հալ գարշըսընտա պուլունուեօրուզ։ Պիլիմիսինիզ, գապահաթլար քիմլէր տիր։ Պիր թագմ մէնֆաաթբէրէսթ, տէնի, ալչագ երպապը ֆէսատ տըր քի, քէնտի մէնֆաֆիի զայրը սէշրուէլէրինի թէէմին իթմէք, վէ թէէսսիրի մուզիրրլերինի թահքիմ իյլէմէք իւզրէ, նատան ֆագաթ պլուսուչ էհալիյի թահրիք իտիեօրլար։ Լաքին խեանընը ասըլ պաշլարը օլան պու ալչագլարը մահվ իթմէք իչին, էվվէլ էմիրտէ նլլերինտէ սիլահ օլարագ պիրզ կէլէնլէրի ճէզալանտըրմամըզ լազըմ տըր։

«Սիզ, զապիթան, պիրի վաթանքէրվէրանէ, տիկէրի տէ մէտէնիյէթի քեարանէ իքի վազիֆէ իլէ միւքէլլէֆ պուլունուեօրսունուզ։

«Վաթանքէրվէրանէ վազիֆէնիզ իճապընա, ճէննէթի կիպի կիւզէլ օլան վէ հէր ատըմտա էճտատըմըզը քէմիքլէրինէ թէսատիւֆ իտիլէն պու վիլաեէթի վաթանը Օսմանիտէն աեըրմագ իսթէեէն ալչագլարա գարշը գելըճէլարընընզը վէ թիւֆէնքլէրինիզի իսթիմալ իթմէյէնիզ։ Լազըմ կէլիրսէ, ճիւմլէմիզ տէ էօլէճէյիզ։ Իչինիզտէ վաթանը ուզրունա էօլմէք իչին թէրէտտիւտ իտէն պուլունուեօր մը։

«Էվվէթ, արգատաշլար, էօլէճէյիզ։ Պէն տահիա սիզինլէ վէ սիզին էօնիւնիզտէ պուլունանաղըմ։ Էվվէթ, էկէր էօլմէք լազըմ իսէ, էվվէլճէ պէն էօլէճէյիմ։

«Մէտէնիյէթքեարանէ վազիֆէնիզ իսէ, էհալինին սիլահլարընը ալմագ վէ պու զէնկին վէ կիւզէլ մէմլէքէթի մէտէնիյէթի իտխալ իտէրէք, էհալիսինի մեսուտ գելմագ տըր, օ էհալինին քի, եէկեանէ գուսուրը՝ նատանիյէթտէ գալմասը տըր։»

*** Տիւն ագչամ կէճ վագթա գատար Արնավուտլըգտան մուհիմ խապէր ալընմամըշ տըր։

ԿԻՐԻՏ ՄԷՍԷԼԷՄԻ

Բազար կիւնիւ մէճլիսի միւքէլատա Կիրիտ մէսէլէսի իւզէրինէ ուզուն միւզաքէրէ ճէրէեան իթմիշ տիր։ Վէրիլէն գարար իւզէրինէ, Կիրիտ մէսէլէսինտէն տօլայը Թիւրքիատա հիւքմ իտէն հէյէճանը ազիմ հագգընտա տէվլէթլէրին նազարը տիգգաթընը տավէթ իթմէյէրի վէ մէսէլէյէ, մէնաֆիի Օսմանիյէ մուճիպինճէ սէրիան նէթիճէ վէրիլմէսինի ըէճա իյլէմէէրի իչին, Պապը Ալիտէն Օսմանը սէֆիրլերինէ պիր թահրիրաթ կէօնտէրիլմիշ տիր։

Ալընան խուսուսի թէլէկրաֆլարա կէօրէ, Սամսոն, Թրապիզոն, վէ Գարատէնիզին տիկէր պազը լիմանլարընտա Եունան վաքօրլարընա վէ էմթաասընա գարշը պոյգօթաժ պաշլամըշ տըր։

Համի տէվլէթլէրին սէֆիրլէրի՝ բազար իրթէսի կիւնիւ Պապը Ալիտէ խարիճիէ միւսթէշարը Գուեումճեան Յովհաննէս պէյ իլէ միւլագաթ իթմիշլէր տիր։ Պու միւլագաթտա, սիւֆէրաի միւշարիլէյհիւմ, Կիրիտ մէսէլէսի հագգընտա նէ գարար վէրիլտիկինէ տահիր հէնուզ տէվլէթը մէթպուալարընտան քէնտիլէրինէ մալիւմաթ կէլմէտիկինի, վէ պու պապտէ Բարիզտէ տէօրթ տէվլէթ գապինէլէրինճէ մուխապէրէ իտիլմէքտէ օլտըգը ճիհէթլէ, եագընտա պիր նէթիճէ վէրիլճէկինի պէեան իյլէմիշլէր տիր։

Եունան հիւքիւմէթինին քէմալը կէրմի իլէ թէտարիքեաթը ասքէրիյէ իճրա իթմէքտէ օլտըգընը վէ նիհայէթ օգոստոսընլարընտա թէյիմ օլընմագ իւզրէ բէք չօգ մուհիմմաթը հարպիէ սիրարը իթթիկինի՝ Աթինա Օսմանը սէֆիրի պա թէլէկրաֆ Պապը Ալիյէ պիլտիրմիշ տիր։

Տէվլէթլէրին, չու էսնատէ Կիրիտ մէսէլէսինին հալիյէ իշթիղալ իթմէյիպ, Կիրիտ մէճլիսի միլլիսինէ Իսլամ մէպուսլարընը իշթիրաք իթտիրմէյէ չալըշտըգլարը, Իռկիլիզ վէ Ֆրանսըզ հիւքիւմէթլէրինին սոն թէքլիֆլէրի պունա տահիր օլտըգը վէ 1908 սէնէսինէ գատար Կիրիտէ մէվճուտ օլան հալին իպգասընա վէ Մ. Զահիմիսին. Եունան գրալը թարաֆընտան Կիրիտէ ֆէվգէլատէ գոմիսէր թայէինինէ չալըշըլտըզը՝ Իռկիլիզ զաբէթալարընա ըէսմէն թէպլիղ իտիլմիշ տիր։—Իթալիա հիւքիւմէթի պու թէքլիֆլերէ մուվաֆագաթ իթմիշ իսէ տէ, գարարընը հէնուզ ըէսմէն պիլտիրմէմիշ տիր։— Հանիատան վէ Աթինատան ալընան թէլէկրաֆլարա կէօրէ, Կիրիտ հիւքիւմէթի՝ Իսլամ մէպուսլարը, եէմին իթմէքսիզին մէճլիսէ գապուլէ գարար վէրմիշ իմիշ։

ՄԷՃԼԻՍԻ ՄԷՊՈՒՍԱՆՏԱ

Ճումաա իրթէսի իճթիմաընտա, Կիրիտ մէճլիսի միլլիսի Իսլամ ազալարը թարաֆընտան մէճլիստէ ճէրէեան իտէն անվալի միւպէյէին մուֆասսալ պիր մէքթուպ իլէ, սատրազամ բաշանընն օ կիւնիւ մէճլիսէ կէլէրէք, Կիրիտ վուգու�թը հագգընտա մալիւմաթ վէրմէսի թալէպինի հավի 200 իմզալը պիր թագրիր օգունմըշ տըր։

Էսատ էֆ. (Ալքեա).— Կիրիտէ Եունան մէմուրլարընընը իճրա իթտիկի սուի անվալ, վագթըյլա ումումի Մուսլիմանլարը զալեանէ կէթիրմիշ իտի. օ զէման Մէքքէտէ Իսլամ իլէյմասը, իթթիհատը Իսլամ բուէսասը, միլլէթը Իսլամիյէնին խաթթը հարէքէթի թայէին իչին թօրլանաճագ իքէն, հիւքիւմէթը սապզգա պունը մէն իթմիշ տիր։ Գունլար, ըէսուլուլլահ էֆէնտիմիզին մէզարընտա, եա՛ էօլիւմ եա՛ Կիրիտ տէյի ատտ իթմիշլէր տիր եօլընտա պէեանաթտա պուլընմըշ տըր։ Պատէհու սէօզիւնէ տէվամլէ, «Պու Կիրիտ մէսէլէսինէ նէթիճէ վէրիլմէտիկի թագտիրտէ, Աֆղանիսթանտան, Թունուստան, Ճէզաիրտէն, Հինտտէն, հէր եէրտէն, էքեապիրի Իսլամիէ թօրլանարագ, միլլէթը Իսլամիյէ պիր խաթթը հարէքէթ թայէին իտէճէքլէր տիր։ Գապինէնին սիւքիթիւ արթըգ գապիլ օլամազ» տէմիշ տիր։ Կիրիտին հուգուգընը միւտաֆաա եօլընտա միւէսսիր պիր իֆատէ իլէ սէօզ պաշլաեան Մէհէմմէտ Ալի պէյ տէ՝ «Համի տէվլէթլէրին թէէմինաթը սապզգասընընն նէ մէրքէզտէ օլտուզը, պու կիւնլէրտէ մէյտանա չըգաճաղը ճիհէթլէ, էն հէյէճանը զէման չիմտի պաշլաեաճագ, վէ հիւքիւմէթին խաթթը հարէքէթի չիմտի անլաշըլաճագ տըր» մուգատտէմէսիյլէ, Կիրիտին յայանը թէէսսիւֆ անվալինի թասվիր իթմիշ, վէ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Ամերիկայի Եվրոպական Հայաստանի Համար Միությունը Նիւ-Յորքում հրատարակեց հետևյալ հրավերը՝ ուղղված Եվրոպական Հայաստանի Հանրապետության Նախագահ Գարեգին Նժդեհին։

Հարգելի Նախագահ Նժդեհ,

Ամերիկայի Եվրոպական Հայաստանի Համար Միությունը, որ հիմնադրվեց 1918 թվականին՝ Ամերիկայի Հայ Ազգային Խորհրդի հրավերով, Ամերիկայի Հայ Ազգային Խորհրդի հետ միասին, ինչպես գիտեք, ունի Ձեզ հանդեպ մեծ հարգանք։ Ամերիկայի Հայ Ազգային Խորհուրդը Ձեզ է հանձնել Ամերիկայի Հայ Ազգային Խորհրդի հանձնարարությունը՝ Ամերիկայի Հայ Ազգային Խորհրդի անունից։

Ամերիկայի Հայ Ազգային Խորհրդի հանձնարարությունը հետևյալն է՝ Ամերիկայի Հայ Ազգային Խորհուրդը Ձեզ է հանձնարարում՝ Ամերիկայի Հայ Ազգային Խորհրդի անունից՝

«Լոգալ Անցայկեր»ին պէեանընա կէօրէ, խագանը սապրզին, Բայխս Պանգա թէվտի իթմիշ օլարը 16 միլեօն ֆրանգին կէրի ալընմասը իչին իգամէ իթմիշ օլարը տավա նէթիճէսինտէ, պիտայէթ մահքէմէսի թարաֆընան պանգա լէհինտէ վէրիլէն գարար՝ իսթինաֆ մահքէմէսինճէ նագզ իտիլմիշ տիր. անճագ պանգա թէմեիզ իթտիկինտէն, տավաեա հէնուզ խիթամ պուլմըշ նագարբլա պագըլամազ։

Իթալիատա սէյեահաթ իթմէքտէ օլան Օսմանը սէյեահլարընտան պազըլարընը Բօմատա Բաբա հազրէթլէրի հուզուրընա գապուլ իթմիշ տիր։

Պաղտատ տէմիր եօլընըն պաշլըճա ըսթասիօնը՝ Հալէպ եէրինէ Թէլ-Հապէշ չէհրի օլմասը հագգընտա հիւքիւմէթճէ վէրիլէն գարարա գարշը բրօթէսթօ իթմէք իւզրէ, կէչէն կիւն Հալէպտէ պէօյիւք պիր միթինկ ագտ օլունմըշ տըր։ Պու միթինկտէ 20,000 քիչի հազըր պուլունմըշ տըր։ Քեաֆֆէյի մաղազալար գաբանմըշ վէ խալգ հիւքիւմէթ գօնաղը էօնիւնտէ թօբլանմըշ տըր։ Նութգլար իրատ իտիլմիշ, վէ նիւմայիշճիլէր՝ մէմնունիյէթպախշ պիր ճէվապ ալամաեընա տաղըլմագ իսթէմէմիշլէր տիր։ Հիւքիւմէթը մահէլիէյէ՝ էհալինին արզուսընը հավի թէլէկրաֆյար չէքիլմիշ տիր։

Մէճլիսի մէպուսանա վէրիլմիշ օլան 3500 իսթիտալարա չիմալէ գատար պիր ճէվապ վէրիլմէմիշ տիր։ Իսթիտալարա մախսուս մէպուսան գօմիսիօնը, պունլարը թէտգիգտէն սօնրա, իճապընա պագըլմասը իչին մէնսուպ օլտուգլարը նէզարէթլէրէ կէօնտէրմիշ տիր։ Պունլար տա, պու կիւնէ գատար ճէվապ վէրմէտիկինտէն, Տարսիսէ նէզարէթի՝ Մէճլիսի միլլինին խիթամընտան էվվէլ իճապ իտէն ճէվապլարը վէրմէլէրի իչին նէզարէթլէրէ միսսիա-ճէլիյէթի միպէյէին իշարաթտա պուլունմըշ տըր։

Պիր գաչ կիւնտէն պէրու էմնիյէթը ումումիէ միւտիրիյէթի՝ թէպայը Եուսնիէնին թահրիրի նուֆուսընը իճրա իթմէքտէ տիր։ Պու թէտպիրին սէպէպի՝ բաթէնթ վէրկիսի օլտուղը բիվաեէթ օլունուեօր։

Իզմիր զաղէթալարընըն պէեանընա նէզարէն, չագրի մէշհուր Զագըրճալը, չէթէսիյէ պիրլիքտէ, Այտընտան էօթէտէ վէ Ցինա եագընընտա Կրօմպա նամ մահէլէ կիտերէք, հապսխանէյի պէքլէմէքտէ օլան 12 նէֆէր ասքերի գաթլ իթմիշ, վէ քէնտիսինին եաթագլարը օլմագլա իթհամ օլունան մահպուսլարը գուրթարըպ, հէր պիրլիքտէ տաղա կիմմիշլէր տիր։ — Տիկէր թարաֆտան էօտէմիշտէն Իզմիրին Ամալթիա զաղէթասընա պէր վէճհը ամի եազըլմըշ տըր. «Հիւքիւմէթ մէմուրլարը, Զագըրճալըեա մույեին օլտուգլարը հալտէ, մէրգումը թութուլմասը նա՞սըլ միւմքին օլաճագ տըր։ Տիւն պուրաեա 19 նէֆէր եաթաղը կէթիրիլմիշ տիր։ Իչլէրինտէն պիրի մալ միւտիրի տիր։ Եաթագ օլմագ իւզրէ տիկէր 60 քիչի ալ պէքլէնմէքտէ տիր։ Իչլէրինտէ բէք չօգ հիւքիւմէթ մէմուրլարը պուլունմագտա տըր։ Վօստօկան գայմագամը, էշգընեաեա եարտըմ իթմէսինտէն տօլայը աղըր բիհամաթ ալթընտա պուլունմագտա տըր։

Կէչէն հաֆթա բաղար իրթէսի կիւնիւ, Այսթէֆանօստա մուզիմ Տատեան Յովհաննէս պէյ, 24 սաաթ զարֆընտա Մագրիքէօյ բօսթախանէսինէ, Մարտիկեան ատրէսինէ 100 լիրա կէօնտէրմէսինի, վէ կէօնտէրմէտիկի թագտիրտէ գաթլ իտիլէճէկինի մուպէյնին պիր մէքթուպ ալմըշ, վէ քէյֆիյէթի էմնիյէթի ումումիէ միւտիրիյէթինէ խապէր վէրմէքլէ, մէղքիւր բօսթախանէյէ կէլէնլէրի թէտգիգ իթմէք իւզրէ, բօսթախանէ մէմուրը գրեաֆէթինտէ պիր գաչ զապըթա մէմուրը թայեին օլունմըշ, վէ 21 եաշընտա պիր տէլիգանլը իքի տէֆա կէլէրէք, մէղքիւր ատրէս նամընա մէրթուպ օլուպ օլմասընը սիւալ իթմէսի իւզէրինէ, զապըթաճա տէրտէսթ իտիլէրէք, տիմանը հարպա կէօնտէրիլմիշ տիր։ Պու տէլիգանլը՝ Այսթէֆանօստա մէքթէպ մուալիմի Թօբալ Կառնիկին օղլը Խաչիկ իսմինտէ պիրի տիր։ Զապըթաճա թանգըգաթա իպթիտար օլունմըշ։ վէ Խաչիկին արգատաչլարը օլմագլա չիւպհէ իտիլէն տիկէր իւչ քիչի թութուլմըշ իսէ տէ, Խաչիկ՝ մէթուպընն սահիպի վէ գաթլ թէհտիտինի իտէն. քէնտիսի օլտուղընը իգրար իթտիկինտէն, մէրգումլար սալը վէրիլմիշ տիր։ Շայեանը թէհսիսիֆ եէրի չուրասը տըր քի, պու Խաչիկ, Տատեան Յովհաննէս պէյին մուավէնէթիյլէ Մագրքէօյիւնտէ Ֆրէրլէր մէքթէպինէ տէվամ իթմիշ, վէ ֆամիլեասը միւմանլէյհտէն բէք չօգ էյլիքլէր կէօրմիւշ տիր։

ՄՈՒՀԻՄՄ ՊԻՐ ՄԷՍԷԼԷ

(4772 Ն.տան տէվամ)

Պու սըրատա մուխալիֆ էհալի ֆըրգասընտան Ֆէյզի պէյ՝ Ֆէրիտ պէյին սէօզլէրինէ մանի օլմագ իւզրէ պաղըրմագտա օլտըղընտան, բէյիս պէյ՝ «Պու գատար պաղըրմաեընա, գանընըզ պաշընըզա սըչրար» տէմիշ տիր։

Ֆէրիտ պէյ.— (տէվամ իտէրէք.) Պիր չօգ տէվէլէթլէրտէ, պիր հիւքիւմէթ մէմուրը՝ պիր պուշուգ սէնէ էվվէլ մէմուրիյէթինտէն իսթիֆա իթմիշ օլուրսա, ինթիխապ օլընապիլիր տէյլ քէնտի ինթիխապ գանունլարընա պիր մատտէ գոյա իթմիշլէր տիր. պունը պիզ ատ իլավէ իտէպիլիրիզ. ֆագաթ Նուֆուս գանունընա էօյլէ պիր մատտէ իլավէ իտէմէյիզ։ Պէն զանն իտէրիմ քի, պու թագրիր թէքլիֆինին՝ Նուֆուս գանունըյա միւնասիպէթի եօգ տըր. օնա տախիլ օլմազ։ Պիզիմ շու էնտատէ գաթի պիր բօլիթիգամըզ վար տըր։ Պիլճիւմլէ Օսմանլըլար պէյնինտէ իթթիհատըն թէէսսիսինի իսթէօրըզ. սիզին պու թէքլիֆինիզ՝ մէմլէքէթիմիզին թէրագգըսընա, բօլիթիգա նօգթաի նազարբյա պիլէ զարարը տըր։ Պիր սէմլէքէթ, էհալիսինին շու եա պու չէհրէ պիրա մումանաթ կիմմէյէ սերպէսթ օլմասընա թէրագգը իմմէզ մի։ Հէր Օսմանը՝ Գանունը էսասինին մուհաֆէնաթընտան միւսթէֆիտ օլմամալը՞ մը տըր։ Նի՞չին պիր քիմսէ, պու գանունա, ինթիխապ հուգուգընտան մահրում օլսուն։ Նի՞չին Հալէպտէ եաշօտ Պաղտատտա պուլընան պիր Օսմանը՝ իսթանպօլտա եաշօտ Բումէլիտէ իճրա իտիլէն ինթիխապաթա իշթիրաք իտէմէսին։ Պու կիւն պիր չօգ ֆէտաքեարլըգլարա մուհաճիրլէր կէթիրտիկիմիզ հալտէ, 5 սէնէ պիր եէրտէ գալմըշ օլմատըգլարը իչին ինթիխապ հուգուգընտան քէնտիլէրինի մահրում իտէճէքմիյիզ։ Պունունյա զարարը պիր ատըմ ալմըշ օլաճաղընըզը ինքեար իտէպիլիրմիսինիզ։ Պու կիւն պիզիմ արզուսըզ նէ՞ տիր. պէյն էլ անասընը իթթիհատ, ուխուվվէթ վէ Օսմանլըլըզ. տէյլմի. լաքին պու թէքլիֆ իլէ պունլարըն քեաֆֆէսի տէ սուեա տիւշիւեօր, մատամ քի շու եա պու վիլայէթին՝ շու եա պու վիլայէթ իլէ միւնասիպէթի օլամաեաճագ տըր։ Նի՞չին Շեզօտրալը պիր Իսլամ, քէնտիսինի Անատօլըստա նամզէտ կէօսթէրէմեէճէք տիր։ Մէմլէքէթճէ խայբրլըսը պու տըր։ Էկէր տիկէր անասընը իլէ ուիուվվէթ իսթէօր իսէք, օրաեա կէօթիւրէն եօլ՝ պու տէյլ տիր. օնլարա գօլայլըգլար կէօսթէրէճէք եէրէ, հուզուգլարընը տա՞ մը զասպ իտէճէյիզ. (բաթբրաբ կիւրիւլթիւ արթմըշ տըր։) Իմտի պու թագրիրին ըստինի թէքլիֆ իտէրիմ. պէօյլէ գանուն օլմազ. հէր քէս իսթէտիկի եէրտէ նաֆագասընը թէտարիքէ մէզգուն տըր. պէօյլէ պիր չէյ՝ հիւքիւմէթին մուամէլաթընա տա մուղիրր տիր։ Պու խուսուս՝ ճէմաաթըն հուզուգընը բաՀմալ իթմէք տիժէք տիր... (սիւրիւքլիւ ալգըշլար։)

Գօզմիտի էֆ.— (Սէօզիւնէ մանի օլմագ իսթէեէն Բում մէպուսլարընա ճէվապէն.) Մէճլիսի մէպուսանընն պու քիւրսիի խիթապէթինտէն, հէր քէս, հէր տիւրլիւ էֆքեարա գարշը, վէլէվ 159 քիչի թարաֆընտան տէրմիեան իտիլմիշ պիլէ օլսա. իթիրազ իտէպիլիր. քիմսէ, պէնի սէօզ սէօյլէմէքճէն մէն իտէմէզ, իմտի սէօզիւն սըրասը պէնիմ օլտըղընտան, պէնի տինլէմէլիսինիզ։ Պէն պու թէքլիֆի մէմլէքէթ հագգընտա զարարը կէօրիւրիւմ։ Էէրլի օլմագ իչին 5 սէնէ մէօհլէթ իսթէեօրսընըզ. տիմէք 5 սէնէտէ օ Օսմանը՝ հէր տիւրլիւ ինթիխապ հուգուգընտան մահրում օլաճագ, Օսմանը օլամաեաճագ տըր. (բրօթէսթօ սէտալարը.) սէօզ իլէ օլաճագ, հագգզկէթտէ օլամաեաճագ տըր. զիրա քէնտիսինի հէր տիւրլիւ հուգուգտան մահրում իտիեօրսընըզ։ Հէր նէվ վէրկիյի վէրէճէք. վէրմէզսէ ճէպրէն ալաճագլար, ֆագաթ ինթիխապա հագգը օլամաեաճագ տըր։ Նի՞չին պէն Իսթանպօլտան չըգարգտան սօնրա պիր վիլաեէթտէ ինթիխապ օլունամաեըմ։

Գասըմ հօճա.— Նի՞չին սէն, պիլմէտիկին եէրտէն ինթիխապ օլընասընտա, եէրլի էշրաֆ ինթիխապ օլընմասընտա։ (Սօլ թարաֆ ալգըշլամըշ. Պօչօ էֆ. կիւրիւլթիւ չըգարմըշ։)

Գօզմիտի էֆ. (տէվամէն.) Պօչօ էֆ., սայիր վագըթլարտա հիւրրիյէթը քէլամ ըիաեէթ օլընմասընը թէքլիֆ իտէր իտի. չիմտի քէնտիսի տիկէրինին քէլամընա մանի օլմագ իսթէեօր։ Պէն պու թագրիրի ըէտատ իտէրիմ։

Մէհէմմէտ Ալի պէյ.— Թագրիրի իմզա իտէնլէր՝ կիւրիւլթիւտէն պաշգա պիր չէյ պիլմէեօրլար. ֆագաթ նի՞չին կիւրիւլթիւ չըգարըեօրսընըզ. եա սիզ հագգլըսընըզ եա պիզ. էկէր սէօյլէտիքլէրիմիզէ իթիրազընըզ վար իսէ, քիւրսիյէ չըգըն սէօյլէյին։ Զաթէն պունտան էվվէլ ճէմաաթըն հուզուգը՝ Ապտ իլ Համիտ թարաֆընտան զասպ իտիլմիշ իսէ. օ հուզուգը միւտաֆաա իթմէք իչին հէր ղայրէթի իճրա էթտիք. լաքին կէօրիւեօրուզ քի սիզ պու թագրիր իլէ էսկի կիւնլէրէ եագլաշըեօրսընըզ վէ ճէմաաթըն հիւբրիյէթինի էլինտէն ալըեօրսընըզ։ Էն էսասի մէսէլէ՝ մէպուս ինթիխապը տըր։ Գասըմ հօճա սաֆտէրունճա տիեօր քի, նի՞չին եէրլի էշրաֆ ինթիխապ օլընմասընտա, խարիճտէն կիտէն քէնտիսինի նամզէտ թագտիմ իտէպիլէսին։ Հալ պու քի պու մէճլիստէն իչէրի կիրէն, պուրաեա քիւրսիսի օլան՝ լաեըգ վէ միւգթէտիր քիմսէ օլմալը տըր։ Էկէր տէյիլ իսէ, նէ՞ հագգլա պուրաեա կէլիպ օթուրաճագ տըր։ Էկէր չու եա պու մահէլլէտէ միւգթէտիր նամզէտլէր եօգ իսէ, նի՞չին ճէմաաթը, խարիճտէն տահա զիեատէ միւգթէտիրինի ինթիխապ իթմէկէ սերպէսթ պրագմաեալը։ Գանունը էսասի մուճիպլինճէ, պիր Օսմանը, եալընըզ չու եա պու մահէլլին մէպուսը տէյիլ, իլլա ումումմէմլէքէթին մէպուսը տըր. պէնտէն ալէյհ հէր եէրտէն ինթիխապ օլընապիլիր։ Պու թագրիրի իմզա իտէնլէրտէն պիրի, «սէլամէթը տին իչին» տիեօր. սօրարըմ. մէպուս օլմաեա չալըշմագ՝ Շերիյէ գարշը՞ մը տըր։ Տինտէն պահ իտէն Մանսուր բաշա՝ պունա նէ՞ տէեօր։ Շերիյէ գարշը օլտըղընը իսպաթ իտէրսէնիզ, պէն տէ իմզալարըմ։ Իմտի էկէր մէզհէպ սերպէսթ պրագզեօրսա, օ սերպէսթիյէթի պիզ նի՞չին ալալըմ։

Վարդգէս էֆ.— Պիր մէմլէքէթին պաղընը, թարլասընը, ինէյինի, գուզուսընը թանրմագ՝ մէպուս օլմագ իչին քեաֆի տէյիլ տիր։ Պուրաեա կէլիպ օթուրան, պիւթիւն մէմլէքէթէ ֆահտէլի օլմագ իչին քէք չօգ մալիումաթ սահիպի օլմալը տըր։ Էկէր Էվրօպանընն մէպուսլարընը թանսագ վէ իշլէրինի կէօրսէք, ութանըրըզ։ Եուսուֆ Քէմալ պէյ, Բարիզտէն եազտըզը մէքթուպլարտա, Ֆրանսա Մէճլիսի մէպուսանընընն մուամէլաթընը կէօրմէքլէ, քէնտի քէնտիսինին մէպուս օլտըղընը սէօյլէմէսինի ութանտըղընը պիլտիրիեօր։ (Իսմայիլ բաշա՝ Խաթա իթմիշ, սէօզիւնիւ կէրի ալ, տիեէրէք, մէճլիստէն տիշարը չըգմըշ տըր։) Էն էվվէլ քէնտիմտէն պահս իտէրէք. սէօյլէրիմ քի, պէն մէպուսլըղա հէնուզ հազըրլանմամըշըմ. պուրաստա եիւզտէ անճագ օն նէֆիր ճիտտի մէպուս վար տըր քի մէմլէքէթին իհթիեաճաթընը պիլիրլէր վէ մէմլէքէթին ումումի մէնաֆիինի տիւշիւնիւրլէր։ (Կիւրիւլթիւ). Կիւրիւլթիւ իթմէյին. պէն քէնտիմ իչին սէօյլէեօրում. լաքին հէր քէս, քէնտիսինի, տէյէրինտէն զիեատէ կէօրմէմէլի տիր։ Պէն արզու իտէրիմ քի, իլէրուտէ Էրզրումտան էօյլէ պիր մէպուս ինթիխապ օլընսըն քի, պէնտէն զիեատէ միւգթէտիր վէ ֆայտէլի օլսուն։ Սրմարյամա մէպուս իսթէմէյիզ տիեօրսընըզ, եանի հիւքիւմէթը իճրաիյէ քէնտի մէմուրլարընը ինթիխապ իտէր տէյի գօրգուեօրսընըզ. օնլար իչին տէ պիր գանուն եաբապիլիրսինիզ։ Սէլամէթիմիզին չարէի եէկեանէսի՝ պու թարզ ինթիխապը գալտըրըպ, եէնի պիր ուսուլ գապուլ իթմէք տիր։

Սէյիտ պէյ.— Մատամ քի պու թագրիր, 159 քիչի թարաֆընտան իմզա իտիլմիշ տիր, հէր չէյ պիթմիշ տիմէք պիր։ Օ հալտէ պուրաեա կէթիրմէյէ նէ՞ լիւզում վար տըր. տիմէք իմզա թօբլամագլա հէր չէյ պիթմիշ օլուեօր. պունտան՝ սօնրա գօրրիտօրլարտա իմզա իտին վէ սօնրա հիւքիւմէթէ կէօթիւրիւն։ Պունտան սօնրա միւզաքէրէյէ նէ՞ իհթիեաճ վար տըր։

Հիւսէյին Ճահիտ պէյ.— Պու թէչէպիւս մէմլէքէթ իչին բէք զարարը տըր։ Մէմլէքէթ, պու սուրէթլէ թէհլիքէյէ ս.օղրու կիտիեօր, Մէճլիսիտիզ՝ պու պապտէ տիւշինէրէք հարէքէթ իթմէլի տիր։ Պուրատա, տիւրլիւ տիւրլիւ գավմլար վար տըր. պունլարը պու կիւն թէֆրիգէ սէպէպ օլուեօրըզ։ Պու սուրէթլէ ատէմը մէրքէզիյէթէ տօղրու պիր ատըմ ալմըշ օլուեօրըզ (ալգըշլար. կիւրիւլթիւ)։ Պու մէմլէքէթին ժահվընա չալըշմագ տըր։ Պունլարը իյգահ իթմէյի՝ վիճանընմըն պօրճը ատտ իտէրիմ։

Տիկէր բէք չօգ մէպուսլար, էզճիւմլէ Զօնրապ էֆէնտի, պու մէսէլէ հագգընտա ուզուն վէ միւէսսիր նութգլար իրատ իթմիշլէր վէ սատրազամ բաշա տախի թէքլիֆի մէզքիւրէ գարշը պէհանաթտա պուլընմըշ իսէ տէ, ֆայտէ իթմէյիպ, նիհայէթ բէյիս թարաֆընտան, պիր թագրիպ, 3 սէնէ մէօհլէթ թէքլիֆ իտէն թագրիր գուրաեա գօնուլարագ, 52 բէյ գարշը 143 բէյ իլէ գապուլ օլընմըշ տըր։ Պաղըլար, խուսուսա, Իսմայիլ Քէմալ պէյ բրօթէսթօ իթմիշլէր, լաքին իշ իշտէն կէչմիշ տիր։

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

18 Մայիս 1910

	Ղ.	Բ.
Թէվֆիտ իտիլմիշ էսհ. ուս.	102	16
Բուսմէլի չըմնտըֆէրի Ֆր.	221	12—
Սամ. Սիկրթ. չիրքէթի Լ. Օ.	4	92—
Տէրիս. Թրամվայ գուբ.	12	85
« » Թանվ Ֆր.	492	
Ըէմի	17	20
Տէրիսաատէթ Ըրիթըմ	438	
Տէրգօզ	346	
Ազնատօլը չըմնտըֆէրի գուբ.	16	70
» » Թահ.	501	
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն Ա.	323	
» » » Բ.	271	

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ՖԻԵԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղշ.տան	Ղ.	Բ.
Պէեազ մէճիտիյէ ֆարգը	107	38
Մէթալիք	99	
Բօլ	90	10
Ֆրանսըզ ալթունը	87	11
Իսկիլիզ լիրասը	110	2
Գըրմիչ	50	
Բուպլի քեաղըտ	8	60

ԻՏԱՐԷ ԽԱՆԷ
Պէյօղլունետա Թազսիմ ճաssեսիսնեսէ Ն. 55

Միւտիրը մէսուլը զազէթա
ԹՕԼԱՅԵԱՆ